

**LA FORÇA
DELS TREBALLS**

INFORME

maig2021

Enquesta sobre **opinions i actituds sociopolítiques** de l'afiliació de CC00 de Catalunya

Anàlisi de resultats

Síntesi de resultats i conclusions

Daniel Garrell Ballester
Nesly J. Peña Segura

CCOO

Enquesta sobre **opinions i actituds sociopolítiques** de l'afiliació de CCOO de Catalunya

Anàlisi de resultats

Autors:

Daniel Garrell Ballester
Nesly J. Peña Segura

Amb la col.laboració de:

Marc Andreu Acebal
Dolors Llobet Maria
Alfons Labrador Tames
David Monsergas Ferrer
Rosa Sans Amenos
Llorenç Serrano Giménez
i Servei Lingüístic de CCOO de Catalunya

Edició:

Miquel de Toro

Barcelona, Maig del 2021

Índex

Presentació	7
Sintesi de resultats	9
Conclusions	13

PRESENTACIÓ

CCOO de Catalunya fa molts anys que procurem tenir un coneixement de quines són les opinions, motivacions i inquietuds de la nostra afiliació. Les enquestes han estat un element fonamental per a aquesta tasca. Al llarg del temps hem anat canviant les qüestions plantejades d'acord amb l'actualitat sindical i sociopolítica del moment. Hem anat variant també el mètode de fer les preguntes i de recollir les respostes amb l'objectiu de copsar de la manera més representativa i precisa possible quines són les opinions de les persones afiliades sobre els temes plantejats.

CCOO de Catalunya també fem servir les enquestes com un instrument de consulta i participació, així com per ratificar acords de la negociació col·lectiva (Acord interprofessional de Catalunya, convenis sectorials i d'empresa...) o bé per establir les propostes que el sindicat concretarà en els processos congressuals (les dues enquestes de l'Assemblea sindical oberta). L'Enquesta d'opinions i actituds sociopolítiques, que fem coincidir amb el procés de debat del 12è Congrés de CCOO, vol conèixer les opinions de les persones afiliades sobre temes que són part o estan molt vinculats a l'acció sindical així com d'altres de caràcter més general. Segons l'objectiu de cadascuna de les enquestes realitzades, triem la manera de fer-la que ens sembla més escaient, cosa que comporta petites deferències en la metodologia emprada.

En el cas d'aquesta enquesta hem procurat una representació més fidel, tenint en compte el seu pes en l'afiliació, de les persones d'origen estranger i joves per corregir una de les febleses que vam detectar en l'edició de l'**Enquesta d'opinions i actituds sociopolítiques de l'afiliació**, feta fa quatre anys amb motiu de l'11è Congrés.

A l'hora d'establir comparacions entre aquesta enquesta i les enquestes realitzades amb motiu dels congressos anteriors, cal tenir en compte el següent:

L'afiliació a CCOO és canviant. Cada quatre anys renovem una part molt important de la nostra afiliació. En el període 2017-2020 l'augment net d'afiliació ha estat de 7.554 persones afiliades en quatre anys (7.024 dones més i 530 homes més). L'afiliació total, el 31 de desembre del 2020, ha estat de 147.632 persones. Cal tenir en compte, però, que hem tingut —en línia amb la dinàmica històrica— 58.256 baixes i 64.871 altes, gairebé el 40 % del total de persones afiliades. Aquesta renovació suposa canvis rellevants del pes de les diferents variables de perfil. Així s'ha feminitzat la nostra afiliació, que ha passat de tenir el 40,5 % de dones afiliades a tenir-ne un 42,15 %. Ha augmentat significativament el percentatge de persones afiliades nascudes fora d'Espanya, que ha passat del 7,89 % al

10,86 %, i ha crescut el pes de les persones que treballen en el sector dels serveis privats, que en finalitzar el 2016 eren el 33,2 % de la nostra afiliació i al tancament del 2020 eren el 36,08 %. També hi ha hagut una incorporació rellevant de menors de 30 anys, que ha augmentat un 69,90 % , i passen de ser el 4 % de l'afiliació a ser-ne el 5 %.

Complementàriament, l'enquesta es fa en el marc d'una situació social i política molt diferent de la de fa quatre anys. De la mateixa manera que ha passat en els estudis d'opinió adreçats al conjunt de la societat, això també es reflecteix en els resultats obtinguts enguany de l'afiliació de CCOO de Catalunya.

SÍNTESI DE RESULTATS

L'afiliació a CCOO de Catalunya mostra una alta participació social especialment en associacions de solidaritat i cooperació i clubs esportius. Qui més participa és l'afiliació més gran i la que té més estudis. En partits polítics hi participen més els homes i l'afiliació de més edat, però també la més jove.

El mitjà d'informació més utilitzat és la premsa digital i, en segon lloc, la televisió. L'afiliació utilitza menys la televisió que el total de la ciutadania de Catalunya segons les dades del CEO. La meitat de l'afiliació utilitza les xarxes socials. Els homes utilitzen més la ràdio i la premsa (digital i escrita) i les dones utilitzen més les xarxes socials i persones conegudes, com les persones més joves. Els més grans de 65 utilitzen més la ràdio i la premsa escrita, igual que l'afiliació jubilada i la de més antiguitat. L'afiliació estrangera utilitza més la informació de família i amics. Com més estudis, menys ús de la televisió i més ús de la ràdio i la premsa digital.

La primera preocupació, amb diferència, és l'atur i la precarietat, seguida de la salut, l'educació, la desigualtat, el canvi climàtic i l'accés a l'habitatge. Aquestes sis preocupacions estan per sobre de la mitjana d'importància. Les dones situen la violència masclista en el 6è lloc d'importància mentre que els homes la situen en el 13è. L'afiliació més jove també dona més importància a la violència masclista que els altres grups d'edat. L'habitatge preocupa més a l'afiliació més jove, a la nascuda fora d'Espanya i a la que està sense feina. Com menys estudis, més preocupen la inseguretat ciutadana, la salut i la insatisfacció amb la política, i preocupa menys el canvi climàtic. Com més estudis, més preocupen les relacions Catalunya-Espanya.

Dos terços de l'afiliació creu que s'han fet avenços lents en la igualtat de gènere. En total una gran majoria creu que s'han fet avenços. L'afiliació menys optimista són les dones, l'afiliació més jove, la nascuda a l'estranger, la que està a l'atur i la que té menys estudis.

Hi ha un acord majoritari amb les propostes d'intervenció per garantir la paritat a la societat, l'economia i la política. No hi ha tant acord amb la proposta de reserva de llocs de treball, excepte en les dones, que hi estan més d'acord. L'afiliació més jove està menys d'acord amb les propostes d'intervenció, la que té menys estudis està més d'acord amb la no intervenció en possible contradicció amb el fet que és el nivell d'estudis més pessimista pel que fa a la igualtat de gènere.

Hi ha un acord molt alt en totes les propostes sobre les activitats de cures. La que suscita més acord és la que afirma la responsabilitat de l'Administració, seguida de la que proposa la necessitat del reconeixement del valor d'aquestes activitats. L'afiliació amb menys estudis, les dones, la més jove i la nascuda a l'estranger són les que es mostren una mica més d'acord amb el fet que les cures són responsabilitat de la família.

Troblem també un acord molt alt en les propostes per millorar la qualitat de l'ocupació, menys en la de formar-se fora d'hores de treball, excepte en el cas de l'afiliació nascuda a l'estranger. Com més edat, més d'acord amb la utilitat dels ERTO; a menys edat, menys d'acord a potenciar el teletreball.

Respecte de la millora dels salaris, es dona més suport a lligar-los a l'evolució de l'IPC i menys a lligar-los a la productivitat, especialment en el cas de l'afiliació de més edat. Els homes estan una mica més d'acord que les dones a deixar-ho a les mans de la negociació col·lectiva i també ho estan l'afiliació de més edat i la pensionista.

Hi ha un acord molt ampli amb totes les propostes per reduir l'atur. Les dones ho estan una mica menys que els homes en el cas de la reducció de jornada. L'afiliació més jove està una mica més d'acord a incentivar econòmicament les empreses, mentre que l'afiliació de més edat i la pensionista és la que hi està menys d'acord.

També observem un acord molt ampli en totes les propostes sobre la política d'habitatge (totes al voltant o per sobre de 4). La que més suport suscita és la d'ampliar el parc d'habitatge social de lloguer, a la qual dona més suport que la mitjana l'afiliació de més edat. La proposta que rep una mica menys de suport és la d'ajudes a la compra d'habitatge, hi estan menys d'acord l'afiliació de més edat, l'afiliació pensionista i l'afiliació amb més estudis.

També hi ha un alt acord amb les propostes sobre prestacions socials. Com més edat, més suport a la idea que l'Estat ha de garantir que tothom pugui viure amb dignitat, i menys a la que s'ha d'evitar que hi hagi qui s'instal·li en la recepció d'ajudes; també hi està menys d'acord l'afiliació pensionista. Com més estudis, menys suport a la necessitat de garantir els recursos per a tothom que hi té dret.

No hi ha el mateix suport a les diferents propostes sobre fiscalitat, cosa que té sentit si tenim en compte que algunes són contràries entre si. Les propostes que van en la línia d'augmentar els impostos a qui més té i reduir-los a les rendes baixes són les que tenen més suport. En segon lloc, també s'està força d'acord a harmonitzar tipus a tot el territori espanyol i en el cànon ecològic. No obtenen tant suport la proposta d'assolir el nivell d'impostos de la mitjana de la UE, ni a reduir les bonificacions a les empreses on hi ha una certa disparitat d'opinió. No hi ha acord amb la reducció general d'impostos; també aquí trobem una disparitat d'opinions. Hi ha desacord a incrementar els impostos al consum.

L'afiliació de més edat, la pensionista i la que té més antiguitat és la que està més d'acord a arribar a la mitjana europea, i la que està més en desacord a reduir els impostos en general. L'afiliació nascuda a l'estranger i les dones estan una mica més d'acord a reduir els impostos en general. Com més estudis, més d'acord a incrementar els impostos als que més tenen, en les taxes ecològiques i a reduir les bonificacions de les empreses, i més en desacord en la reducció general d'impostos i també a reduir els impostos a les rendes baixes.

Respecte dels drets de les persones estrangeres, trobem un alt acord pel que fa als drets bàsics però amb alguna limitació, com un mínim de temps per al dret a vot. L'afiliació de més edat i la de més antiguitat és la més disposada a reconèixer drets. L'afiliació nascuda a Espanya és més restrictiva que la nascuda a l'estranger i com més estudis es tenen, més reconeixement de drets.

Les propostes sobre sostenibilitat ambiental són de les que més acord susciten. La que més suport rep és la de protegir els treballadors i treballadores del canvi de model productiu, i com més edat, més acord en totes les propostes.

És totalment majoritària la preferència per la gestió pública dels serveis públics per als tres serveis proposats, tot i que en el cas de l'educació aquesta preferència és menor. Com més edat, més preferència per la gestió pública, i com més estudis, menys preferència, en els tres serveis públics plantejats. L'afiliació aturada està més d'acord que la resta en l'externalització de la gestió dels serveis socials i de l'educació. En la gestió pública de l'educació, les dones hi estan més d'acord que els homes.

Dos terços de l'afiliació que té o ha tingut fills els ha escolaritzat a l'escola pública. La resta majoritàriament ho ha fet en escoles concertades, una mica més en escoles religioses que en escoles laiques. Han escolaritzat més a l'escola pública les dones, l'afiliació de més edat i la pensionista. Han escolaritzat més que la resta en escoles concertades l'afiliació aturada i la que té més estudis.

Pel que fa a l'autoidentificació nacional, la resposta més freqüent és la de "Tant català/ana com espanyol/a" i la menys freqüent és "Només espanyol/a". Les dades mostren un percentatge molt més alt d'autoidentificació catalana que d'autoidentificació espanyola, tot i que en comparació amb el baròmetre del CEO, l'afiliació al sindicat mostra un percentatge més baix d'identificació catalana. És important el percentatge d'afiliació que no s'identifica amb la polaritat català/ana - espanyol/a, i contesta l'opció "Altres", la qual representa un 7,4 % de l'afiliació nascuda a Espanya i un 36,2 % de l'afiliació nascuda a l'estranger. S'autoidentifica més com a catalana, l'afiliació pensionista, la de més edat i la més antiga. S'identifica menys com a catalana, l'afiliació aturada, la nascuda a l'estranger i la que té menys estudis.

Pel que fa a l'afinitat amb forces polítiques tenim que la força política amb més afiliació afi és En Comú Podem, a la qual segueixen, a una certa distància, ERC i el PSC, per aquest ordre. Més lluny venen Junts per Catalunya, la CUP i Ciutadans, també per aquest ordre. Vox, el PDeCAT i el PP presenten uns percentatges molt baixos, difícils de tenir en compte. En els homes, la segona opció és el PSC, amb ERC molt a prop, mentre que en les dones és a la inversa. El volum de persones que responen l'opció "Altres" és molt considerable, i com s'explica en la part corresponent de l'informe, entenem que hi ha motius molt diversos per explicar la tria d'aquesta opció: és un calaix de sastre. L'afiliació de més edat i la pensionista són les més afins a En Comú Podem i, en segon lloc, al PSC. A menys edat, més afinitat amb "Altres", igual que l'afiliació nascuda fora d'Espanya. Com més estudis, menys afinitat amb Ciutadans i més amb En Comú Podem.

Més d'un 18 % de l'afiliació respon que s'identifica amb "Altres opcions polítiques diferents". Es tracta d'un percentatge significatiu. Tot i així, en l'anàlisi de l'afinitat política segons les variables de perfil, considerem que no podem tenir en compte l'afiliació que ha respost "Altres", perquè es tracta d'una resposta a la qual no es pot associar cap perfil ideològic, atesa la diversitat de motius pels quals hom pot respondre aquesta opció.

Dos terços de l'afiliació està d'acord amb la realització d'un referèndum sobre la relació entre Catalunya i Espanya. Aquest acord és inferior al del total de la ciutadania de Catalunya recollit en el baròmetre d'opinió del CEO (77 %). Les dones hi estan més d'acord que els homes, i l'afiliació nascuda a Espanya hi està més que la nascuda a l'estranger.

Un estat dintre d'una Espanya federal és la primera opció pel que fa a l'estatus polític de Catalunya; la segona és l'Estat independent. Si ho comparem amb els resultats del baròmetre del CEO veiem que les opcions que signifiquen un canvi respecte de la situació actual presenten percentatges superiors en l'afiliació al sindicat, però en el cas del baròmetre del CEO la primera opció és l'Estat independent. Com més edat, més estudis i més antiguitat, més aposta federal. Hi ha molt menys independentisme en l'afiliació nascuda fora d'Espanya.

CONCLUSIONS

La segona Enquesta sobre opinions i actituds sociopolítiques de l'afiliació mostra com a **tret més rellevant un elevat grau de consens al voltant de les propostes del sindicat en tot allò que són qüestions d'acció sindical i socioeconòmiques.**

Les respostes de les preguntes que permeten expressar diferents graus d'acord o prioritats indiquen que un gruix molt important de l'afiliació coincideix amb els plantejaments que la nostra organització defensa en els espais de negociació col·lectiva i de concertació social. Això és així tant en les valoracions mitjanes com pel que fa a les desviacions mitjanes, que ens mostren una tendència clara a la concentració en les respostes. Les opcions en les desviacions que mostren una major polarització de les opinions es mantenen sempre en magnituds relativament modestes. Per tant, en els casos en què hi ha opinions que no es corresponen amb el consens troncal aquestes són clarament minoritàries i tampoc gaire allunyades d'aquest.

Les temàtiques en què hi ha un consens més alt són les relatives a la millora dels salaris, la qualitat de l'ocupació i la sostenibilitat pel que té a veure amb el treball i l'empresa. És a dir, aquelles més vinculades a l'acció sindical i a l'ocupació. En l'enquesta de la 2a Assemblea sindical oberta (ASO) vam detectar el mateix fenomen.¹ Podem dir, doncs, que **existeix un consens reforçat en aquelles matèries més vinculades a allò que les persones afilades perceben com l'acció més propera i quotidiana i on el sindicat és més decisiu.** És remarcable que propostes relatives a un tema emergent com és el canvi vers la sostenibilitat a l'empresa formin part d'aquest consens tan elevat.

Existeix també un consens molt alt en les mesures sobre igualtat de gènere, política d'habitatge, treball de cures, reducció de l'atur, prestacions i serveis socials, i drets de la població estrangera. També passa el mateix amb les propostes de fiscalitat del sindicat, si bé amb alguna particularitat, que comentem més endavant.

Aquesta edició de l'enquesta ha reforçat la presència de qüestions relatives a la igualtat entre dones i homes. Malgrat les diferències, no gaire grans, entre homes i dones pel que fa a la percepció de l'evolució dels canvis i al suport a les mesures de correcció de les desigualtats que es proposen, és remarcable que aquestes qüestions tenen un suport semblant a la resta de les que formen part de l'anomenat *consens del sindicat*. Cal

¹ La proposta de l'enquesta de l'ASO que va rebre més suport va ser la relativa a la defensa del sistema públic de pensions i, a continuació, aquelles que tenien relació amb l'empresa tant pel que fa a salaris, ocupació i sostenibilitat com a igualtat i lluita contra les discriminacions.

assenyalar, a més, que la valoració mitjana més baixa per part dels homes té més a veure amb una baixa valoració d'aquestes propostes per una part petita dels homes enquestats i que la majoria d'ells fa valoracions idèntiques a les de les companyes afiliades. Reforçant el que ja s'ha comentat abans, la proposta més associada a l'acció sindical a l'empresa — la lluita contra la bretxa salarial en la negociació col·lectiva— té un suport encara més alt que la resta i un altíssim grau d'unanimitat.

Relacionades amb les qüestions d'igualtat, hi ha les relatives al treball de cures. Formarien part del consens més reforçat del sindicat la proposta de provisió de serveis en condicions de treball digne per part de les administracions i el reconeixement social de les cures. En un nivell una mica més baix de valoració mitjana i amb més dispersió (tot i que petita), trobem l'afirmació que relaciona el baix reconeixement de les cures amb el fet que acostumen a fer-les les dones. Cal remarcar que **una afirmació que s'allunya de les propostes del sindicat (situar la responsabilitat de les cures en la família) té una valoració mitjana relativament alta i amb no gaire dispersió**. L'anàlisi de les respostes per grups d'edat porta a concloure que la pregunta, en no diferenciar diferents tipus de cures (criança, atenció a persones dependents o a gent gran dependent), no ha estat prou clara per donar lloc a conclusions.

Ja hem assenyalat que les qüestions de sostenibilitat vinculades a l'empresa són de les que reben una valoració mitjana més alta i reuneixen un consens més ampli. Cal assenyalat, però, una valoració menor i més dispersió pel que fa al suport de mesures de limitació de circulació als vehicles privats i contaminants a les ciutats, tot i que la mitjana de suport és relativament alta.

Pel que fa a la gestió dels serveis públics (salut, serveis socials i educació) hi ha un molt alt consens (al voltant del 90 %) sobre el fet que aquests haurien de ser de titularitat i gestió pública. En el cas de l'educació, un 12,5 % de les respostes opten per l'externalització de la gestió, i un 2,5%, per la privatització.

Pel que fa a les prestacions socials, l'afirmació que l'Estat ha de garantir que tothom sense recursos tingui el mínim per viure amb dignitat té un dels suports més alts i cohesionats de tota l'enquesta. En canvi, la proposta que cal garantir prou recursos per a aquest fi té menys suport, cosa que mostraria una certa contradicció en una part de les persones enquestades, fenomen que apareix també en les qüestions sobre fiscalitat.

L'enquesta mostra una valoració mitjana molt semblant (4 dècimes de diferència, al llindar de no ser significativa) de la proposta de reduir els impostos i de la d'augmentar la pressió fiscal fins a la mitjana de la UE —amb el suport més alt per la darrera. Aquestes qüestions tenen un major grau de dispersió en les valoracions. Així com les propostes que augmentarien l'esforç fiscal de les rendes altes o reduirien el de les baixes tenen una alta valoració i un consens altíssim, trobem menys suport en les

que podrien arribar a suposar un possible augment d'impostos. En aquest sentit, hi ha força consens en el desacord amb l'augment d'impostos indirectes, i en altres qüestions apareix una certa polarització entre la majoria de les respostes i un grup menor d'aquestes que no hi dona suport.

Es dona el cas que el suport major a la reducció d'impostos és entre els grups on podem suposar que hi ha més persones en situació de precarietat (nascudes fora d'Espanya, amb estudis elementals, dones...), fet que ens porta a concloure que una part d'aquestes respostes estan molt determinades per la insuficiència dels ingressos d'aquestes persones.

Pel que fa als drets de la població estrangera a Espanya, les opcions estaven ordenades en una seqüència de reconeixement de drets bàsics sense condicions a d'altres on s'afegien determinats aclariments o condicionants. El més **remarcable és l'ample consens i l'alta valoració mitjana al voltant de l'afirmació més senzilla de reconeixement de drets bàsics i el rebuig clarament majoritari a condicionar l'accés a aquests drets a la "prioritat" de la població espanyola**. En aquest darrer cas, però, hi ha una clara dispersió en les respostes que mostra que una part de les respostes està d'acord o no gaire en desacord amb aquesta sentència.

Pel que fa a la pregunta sobre referèndum per determinar com ha de ser la relació Catalunya-Espanya, hi ha un suport molt majoritari a la proposta de referèndum (que formaria part del reiteradament esmentat *consens sindical*), tot i el desacord d'un 18,6 % de les respostes.

Sobre l'estatus polític de Catalunya, el manteniment de la situació actual té un suport minoritari. L'opció per l'Estat federal és la majoritària, amb un 40,3 %; l'opció per la independència té un suport del 26,9 %, i l'opció per la comunitat autònoma és del 21,9 %. En el primer cas, 12,5 punts per sobre del baròmetre del CEO; en el segon, 8,2 per sota, i en el tercer, 5,5 per sota.

Consegüentment, amb el que hem anomenat *consens del sindicat*, la gran majoria de l'afiliació manifesta afinitat per partits d'esquerres. Un resultat no esperat de l'enquesta és l'important percentatge (18,9 %) que ha triat "Altres", opció que respon a raons variades, que van des del fet de no tenir dret a vot fins a la insatisfacció política.

Hi ha una correlació en les respostes d'identificació nacional, de referèndum sobre la relació Catalunya-Espanya i d'estatus polític de Catalunya i les afinitats per partits polítics. Hem estudiat si també hi havia una correlació entre l'afinitat política i les opinions sobre temes socioeconòmics. Les afinitats de l'afiliació són molt majoritàriament amb partits d'esquerres, és dir, la mostra de respostes que manifesta afinitat per partits de dretes és petita. Dit això, la conclusió principal en aquest sentit és que aquesta representació de l'eix

drete-esquerra segons les propostes socioeconòmiques així com el reconeixement de diferents graus en aquest ventall existeix entre la nostra afiliació de la mateixa manera que en el conjunt de societat. Cal remarcar que com més a l'esquerra és el partit amb el qual es manifesta afinitat, més d'acord s'està també amb les propostes del sindicat.

El grup que més coincideix amb les propostes del sindicat és el de majors de 65 anys, pensionistes. La seva sintonia amb les propostes de CCOO arriba al punt que en qüestions on prevèiem que es pronunciessin segons la seva etapa vital, com ara preocupació per la salut, ho fan per sota d'altres grups d'edat. Els preocupa més, per exemple, l'atur i la precarietat, l'increment de les desigualtats o el canvi climàtic. És un grup que, malgrat ser petit en el pes de l'afiliació, influeix en els resultats del grup de persones amb més de 5 anys d'afiliació. També és un grup on l'afiliació al sindicat és per raons d'afinitat, cosa que explica l'alt grau de sintonia amb les propostes de l'organització.

Així mateix hem d'assenyalar que entre els menors de 30 anys la preocupació per la insatisfacció política l'ha assenyalat un 35,4 % de les respostes i un 31,6 % ha triat "Altres" com a afinitat política.

La pauta més significativa per preveure com de properes són les respostes al consens sindical és l'antiguitat en l'afiliació. Encara que les raons per afiliar-se no hagin estat d'afinitat, l'estabilitat en l'afiliació comporta la transmissió de valors i l'assumpció de les propostes de l'organització.

